

§. V.

Necessitas Mundi quoad essentiam a) gravissimus esset error, si Wolffius nobiscum essentias ab existentibus non distinctas judicasset, & a voluntate divina derivasset: cum vero in utroque a nobis differat, errasse b) sed levius c) videtur.

a) Wolff. Annot. ad Judicium D. Buddei p. 66.

b) per Specim. I §. XI. XII. XIII.

c) Mundum enim existentem & leges motus contingentibus annumerat l. c. & Commentat. p. 26. sqq. cum autem nostræ sententiæ objiciat, essentias ipsi esse arbitrarias, e. g. Comm. p. 37. concedimus id quoad arbitrium divinum, & urgemus, ipsi V. C. essentias esse arbitrarias, & quidem ex proprio adeoque humano arbitrio, fingit enim ideas ac definitiones hac ipsa de causa maxime disputabiles.

§. VI.

Existenti autem Mundo & mutationibus, quæ in eodem fiunt, necessitatem, non quidem Metaphysicam, majorem tamen Physicam assignat a), eoque ipso partim Providentiæ divinæ speciali non-miraculosæ & efficacis precum b), adeoque genuinæ Theologiæ c) contrariatur, partim ideam mundi imperfectiorem perfectiori præfert d).

a) dum 1) Mundum Machinis annumerat Metaph. §. 557. ordine inverso cum omne artefactum non nisi imperfecte naturalia imitetur; unde 2) miracula præter necessitatem multiplicat, ut quodvis miraculum peculiari restitutionis miraculo opus habeat Metaph. §. 639. qua hypothese miracula difficiliora credida redduntur. 3) eandem virium moventium quantitatem in universo persistere asserit Metaph. §. 762. 709. quam tamen thesin neque Elementa Mechanic. §. 425. 426. citata probant, quippe quæ de occurso Elasticorum unice agunt, neque Bulfingerus in Dilucid. §. 172. ex ambigua regula: *Effectum plenum equipollere viribus causæ integræ*; satis evicit: quis vero non sentit, in gratiam Harmoniæ præstabilitæ hæc esse effecta? v. Hollmann. de Harm. §. 22. sq.

b) Mundus non indigeret Providentiæ, nec preces sine miraculo vel potius miraculis unquam primarium finem consequerentur quicquid de secundariis finibus Celeb. Bulfingerus protulerit Dilucid. §. 501. aliisque.

c) cui tamen maxime consentire Philosophiam suam passim prædicat Dn. Wolffius, omniaque genuina Philosophemata consentire debent.

d) perfectior sane est Mundus, divinaque attributa magis declarat, in quo non tantum Deus citra miraculum, sed ipse etiam homo mutare ac movere potest, sine destructione totius systematis, quam mundus ille machinarius vel imaginarius, qui ne minimam quidem mutationem sine totali destructione patitur.

§. VII.